

P. n. Knjižnica Lj. de. za L. H.
Koroška c. 10
(Dobro. izv.)
Maribor

Poštnina v državi SHS povsajirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:
Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . 26—
Četrť leta . . . 13—
Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . 66—
Posamezne številke
na štirim straneh 60 v.
Uredništvo i. upravištvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila
se računajo po K 1.80
od enoredne petivrstice
pri večkratnih oznanilih
— popust —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

93. številka.

Maribor, dne 23. avgusta 1920.

Letnik XII.

Napredni utrinki.

Naš članek „Temne moči na delu“ je „Delavec“ počastil z dolgim odgovorom v uvodniku št. 184 z dne 19. avg. Prerekanje s tem neskončno omejenim lističem je prazna reč, ozremo se nanj le radi tega, ker nam imenitno osvetljuje čudovito logiko napredne, seveda nezmožljive pameti. Le nekaj utrinkov:

1. Klerikalizem je v inozemstvu napravil simpatije do nas. Zakaj? Ker tam imajo napredni elementi skoro neomejeno oblast, tem pa ni ugajalo, da je pri nas stal na čelu našemu gibanju duhovnik dr. Korošec. Zakaj pa se niste vi napredni gospodje postavili na čelo temu gibanju? Seveda, takrat je bilo nevarno in nevhvaležno delo, zbirati podpise za Jugoslavijo in je bilo bolj varno po vzgledu dr. Kukovca nositi avstrijsko uniformo in kje v Lipnici, daleč za fronto, služiti cesarja. Ali takrat niste videli v Korošču duhovnika, ko je klical Slovincem: Dvignite svoje glave, ker čas odrešenja se približuje, in ste ga poveličevali, kot kakega Mesija? Z ene strani črnite našo duhovščino, da ni bila za Jugoslavijo, z druge strani vam zopet ni prav, da je bila za Jugoslavijo, ker je s tem jugoslovanski pokret dobil „klerikalni“ značaj. Z ene strani nam očitajte, da nismo narodni, z druge strani nas zopet napadate, če smo narodni. Ni zastoj zapisano v sv. pismu: „Lagala je hudobija sama sebi“ in „njih pričevanje se ni ujemale.“

2. Po „Delavcu“ nam je škodovalo na Francoskem to, da so se za nas potegovali „francoski klerikalci.“ No, naš glavni zagovornik na Francoskem je bil list „Journal des Debats“, zlasti njegov dični sodruđnik Gauvain, dočim je „klerikalni“ list „La Croix“ bil precej rezerviran in je tuptam potegnil celo z Italijani. „Journal des Debats“ stoji več ali manj na pozitivnem krščanskem stališču in g. Gauvain uživa v Parizu radi svoje nepodkupljive poštenosti in bistre logike velik ugled, v zahvalo za storjene usluge ga sedaj „Delavec“ psuje kot „klerikalca.“

Če so francoski in italijanski „klerikalci“ s svojimi simpatijami do nas nam škodovali, zakaj potem vedno napadate papeža, da je nam nasproten. Po svojem stališču bi ga morali hvaliti, ker s svojim nasprotovanjem vzbuja simpatije do nas pri „naprednih“ elementih v Italiji. Zopet velja: Lagala je hudobija sama sebi.

3. Krivo je bilo, da je za Korošcem prišlo v Pariz „vse polno duhovnikov, ki jih Francozi niso preveč lepo gledali.“ Koliko jih je prišlo in kdo je prišel? V diplomatski zadevi sta prišla škof Carič in monsignor Bulič, s slovensko deputacijo pa ljubljanski škof. Škof Carič je fino izobražen mož, ki govori dobro francosko ter ga je zlasti Wilson zelo prijazno sprejel. Monsignor Bulič je pa učenjak svetovnega slovesa, član francoske akademije, osebni prijatelj najodličnejših francoskih učenjakov. Prišel je v Pariz kot pooblaščenec dalmatinske katoliške in pravoslavne duhovščine. Italijani so ententnim krogom natulili v ušesa, da katoličani in pravoslavni ne marajo biti skupaj v eni državi, na Angleškem zlasti so razširili trditve, da katolicizmu proti nevarnost. Prihod odličnih katoliških duhovnikov in nastop katoliškega kardinala Bourne je razpršil te predsodke.

Slovenski škof je potrdil, da pri nas ni te bojazni in je napravilo v Parizu globok utis, ko so zastopniki pokrajinske vlade s škofom vred prišli v Pariz. Ravno takrat je bila Koroška v veliki nevarnosti in „klerikalci“ Foch, pri katerem škofova beseda že nekaj zaleže, je znatno vplival, da se ni takrat meja potegnila kar po Karavankah. Od ostalih duhovnikov so bili od delegacij poklicani kot izvedenci po eden za Koroško, Štajersko, Prekmurje, dr. Barač iz Zagreba, za Bačko 1 katoliški župnik in 1 pravoslavni proto, za Banat pravoslavni škof Zeremski. Njih naloga je bila, zbirati in obdelovati gradivo za glavne delegate. Tu nihče ni vprašal, je-li dotičnik duhovnik ali laik. Sicer pa je število teh duhovnikov celo izginilo pred številom svetnih delegatov. Ti duhovniki bi pa lahko potrdili dejstvo, da na celem Francoskem ni tako sirovih fanatikov, kakor so pri „Mariborskem delavcu“ in pri sličnih listih v Jugoslaviji. Če je delegacija smatrala za potrebno, jih nad pol leta držati v Parizu, je pač imela svoj razlog in ji niso bili na poti. — Škoda, da niste poslali v Pariz svojega naprednega Kukovca, ki bi s povdaranjem nemškega značaja Maribora in našega desinteresa pri Radgoni gotovo bil dosegel sijajne vspehe.

4. Po nazorih „M. D.“ bo najboljša, da v bodoče po blejskem vzgledu s kamenjem obsipljemo in z

gnojnico oblijemo vsakega inozemca, ki pride v kako naše letovišče ali kopališče, pa je na sumu kot „klerikalci“, ker s tem si bomo pridobili simpatije vseh „naprednih“ elementov v inozemstvu.

Tudi italijanski vojaški krogi so nam bojda tako sovražni le radi „klerikalizma.“ „Delavec“ je že opetovano povdarjal, da bi bili morali že od začetka biti bolj prijazni napram Italijanom. Narodni sveti v Trstu in na Reki, katerim so bili na čelu le „napredni elementi“, so pozdravili italijansko vojaštvo kot prijatelje. Odgovor nam je znan vsem . . .

Kratka vsebina celega članka „Delavčevega“ je: črni klerikalizem je kriv vsega zla na svetu. Kaj je ta „klerikalizem“, nam je že dovolj pojasnil „Delavec“ sam. „Klerikalizem so krščanske dogme, zakramenti, stari zakon, božanstvo Kristusovo, torej krščanstvo sploh. Neklerikalna je bojda le še ljubezen do bližnjega, seveda le tako dolgo, dokler služi naprednemu žepu in vladohlepju. Sicer pa ljubezen do bližnjega uči že stari zakon in Kristus sam je bil židovskega rodu, oboje je pa „klerikalno“, torej je končno klerikalna tudi ljubezen do bližnjega!

Nič ni novega pod solncem. Že v prvih krščanskih časih so bili vsega zla krivi kristjani. Če je prišla povodenj, če je bila suša, če je razsajala kuga, če je potokla toča, krivi so bili „klerikalci“ tistega časa, kristjani, zlasti duhovniki.

Če mi vas dolžimo sokrivde pri vaših žalostnih razmerah, vas ne dolžimo radi vaše „naprednosti“, ali ker ste drugačnega mišljenja, temveč radi vaše nenaprednosti, radi razdiravnega dela, ker vam je „farška gonja“ vse, za pozitivno delo nimate zmisla.

Vzdržujemo in ponavljamo svojo obdolžitve, da ste vi s svojim razdiravnim delom vede ali nevede v službi naši državi sovražnih sil. „Delavec“ nam je to potrdil s svojimi simpatijami do „naprednih“ italijanskih elementov. Če vi v naših vrstah kje zasledite nepoštenost in korupcijo, le na dan ž njo, taki pojavi niso v soglasju s krščanskimi načeli, pustite pa pri miru krščanska načela, katerih ne morete nadomestiti z ničim boljsem.

Slovinci širite naše liste!

LISTER.

Brat Narodnič:

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

Ko smo nekoč zadevo vpričo vseh fantov obravnavali, so povedali o nekem Francetu Ovnju iz vasi Smereka, da bi bil pripravljen priti k Orlovom, toda ne za — zadnjega! Razumljivo! Fant je bil sin ene najveljavnejših hiš, precej čez dvajset, vojaška leta vsa za seboj . . .

Ko smo se po kratkem posvetovanju odločili za sprejem tega kandidata, se je pokazalo, da so si ga fantje že bili izvolili za načelnika, dasi še ni bil član! To je veljava, ki je nekaj vredna, če je — drugače vse prav.

Odbor je odločil, da se ugotovi želja fantov. Francoša smo povabili, naj pride prihodnjo nedeljo. Res je prišel in takoj prevzel načelstvo. Bistvene reči je itak znal kot bivši vojak, slovenska povelja se je učil pri drugih. Parkrat je bil tudi na Viču pri telovadbi — in imeli smo načelnika, da je bilo veselje!

Pa to veselje ni bilo popolno. Vedeli smo, da Oven nima skoro nič pojma o pravem orlovstvu. Poznani je le njegovo zunanjo plat. Ali velika veljava pri fantih se je zdela tudi nam vabljiva. Upali smo, da se visoko dvigne ugled Orlov pod takim načelnikom.

Res so naši fantje poslej še lepše nastopali. Ležal, da je z novim načelnikom prišlo med nas še več „fantovstva“. „Zlata knjiga“ in „Mladost“ sta bili vedno manj podlaga našega odseka. Saj Oven ni bil hudoben dečko, toda predolgo je že nosil obleko svojih uveljavljenih navad, da bi jo mogel naenkrat zamenjati z orlovskim viteštvom. Tudi ni utegnil pridobivati si iz knjig orlovskega duha, ker je imel doma razsežno kmetijo in priganjaške stariše. Povedal sem že, da je bil naš Franco doma iz

vasi Smereka. Od tam je bilo pa tudi precej drugih fantov in z Ovnju jih je še nekaj pristopilo. Tako je imela ta vas naenkrat večino v Orlu in zraven še vodstvo, vsaj tehnično, v svojih rokah.

Tega so se pa Smerečani tudi prav dobro zavedali. Ni bilo dolgo, pa so se izmislili, da bi se telovadba pravzaprav lahko vršila pri njih doma, da torej brez potrebe prihajajo k fari. Po kratkem prerekanju, po nekaterih dokazih za in zoper — je odnesla zmago večina. Prišli so, izkopali so drog na majih durih župnišča in so ga presadili v Smereko.

Načelnik ga je dal postaviti na dvorišču doma če hiše. Tu je bila odslej centrala našega Orla. Ob nedeljah popoldne se je zbralo redno prav lepo število telovadcev. Pa tudi sicer je bil drog vedno na razpolago in pridno rabljen. Nekateri so se kmalu prav čedno sukali na železni palci.

Vendar je bila v obče ta preselitev nesrečna poteza za našega Orla. Fantje so postali preveč „samostojni“. Vse delovanje se je omejilo zgolj na telovadbo in razne skupne nastope, oziroma izlete. Duševno vodstvo je postalo pri naš še bolj nepoznana stvar. Tudi discipline ni bilo skoro nič, niti ob času redne telovadbe ne.

Samo tehnično delo je napredovalo. „Samostojnost“ je fante še posebno podžigala k napredovanju. Drog jim kmalu ni več zadostoval. Zaželeli so si bradlje. Nekoč smo stopili skupaj, preštudirali cenik telovadnega orodja, pretehtali moč skupne blagajne in — ker je vse še precej dobro kazalo — smo pisali v zlato Prago, naj nam pošljejo lepo novo bradljo. Pričeli so se dnevi pričakovanja. Mnogi so kar izgubili veselje do droga — iz golega hrepenenja po naročeni bradlji. Toda pot iz Prage menda ni prav kratka, zakaj dolgo ni hotelo biti toliko pričakovane ljubljenske.

Med tem je pa marsikaj drugega obrnilo nase našo pozornost.

XIV.

Sem spadajo zlasti prireditve in javne telovadbe naših sosednih odsekov. Mi smo se jih z veseljem

udeleževali. Deloma smo šli korporativno, deloma poslali le nekaj zastopnikov. Takrat je bilo v našem odseku že nad dvajset krojev.

Orlovskih prireditve je bilo tisto leto jako veliko povsod. Skoro vsak odsek jo je hotel imeti. Bile so splošno čisto lepe, toda po večem druga drugi enake. Telovadba, prosta zabava, srečolov, šaljiva pošta. Tu pa tam so postavili „turško kavarno“, pekli jančca, spustili v zrak papirnati balon. Na ljudstvo so pa imele povsod veliko privlačno silo.

Med prvimi takimi prireditvami, ki smo se je korporativno udeležili, je bila ona na Brezovici pri Ljubljani. Tam so imeli prav lep odsek z velikim številom krojev, z gorečnostjo je deloval pri Orlu nadučitelj Benedikt in rad sam korakal na čelu svojih fantov.

Imeli so svoj Dom z lepo dvorano in gledališkim odrom. Njihovo gibanje je pospeševal s svojim nasprotovanjem majhen, pa žilav Sokol v sosednjih Notranjih Goricah. Le osem mož je mogel postaviti na noge, ali nastopali so, kakor da jih je ne vem koliko.

Nekoč smo se s temi Sokoli sešli v gostilni ob veliki cesti, na Vrhniko. Slučajno smo bili oboji na izletu. Ne vedoči drugi za drugega smo zavili na okrepčilo. Silno dobro se nam je zdelo na tihem, da je onih trikrat manj! Vendar ni padla ne sem, ne tja nobena žal beseda. Tih smo se gledali, tiho odšli vsak svojo pot. In vendar so bili oboji kmetiški fantje, ki so se drugače celo dobro poznali med seboj.

Takrat sem bil na te ljudi ponošen. Zal, da se srečanje Orlov in Sokolov vselej in povsod na vrši tako dostojno!

Na Brezovico smo šli torej korporativno, nekateri celo na konjih. Prireditve sama ni bila nič kaj posebnega, dasi se ni slabo obnesla. Telovadilo je tu diš naših lepo število. Po telovadbi smo pa prav kmalu odšli domov.

Dalje prihodnjic.

Svobodni izvoz in jugoslovenska demokracija.

Istega dne, ko so prinesli časniki novico, da je po dolgih mučnih pogajanjih vendar rešena ministrska kriza in sestavljena nova vlada, ki je na zahtevo demokratov sprejela v svoj program tudi svobodni izvoz, je prineslo glasilo slovenskih demokratov „Slovenski Narod“ dolg in stvaren uvodni članek zoper svobodni izvoz, istega dne je pa tudi prineslo drugo glasilo demokratov: „Mariborski delavec“ dolg in precej zmeden uvodnik za svobodni izvoz. V tako globokem temeljnem vprašanju ni torej pri tej stranki nobenega enotnega naziranja. Socijalno vprašanje je dandanes tako važno, da mora vsaka stranka, katera hoče imeti solidno podlago, sloneti na trdnih socialnih načelih. Pri naših demokratih pa vidimo, da nimajo sploh nobenih socialnih načel.

Poglejmo, kako zagovarja „Delavec“ svobodni izvoz! Dovolite, da najprej dobesedno navedem dotični odstavek:

„Vprašanje prostega izvoza je zelo važno vprašanje ter za prospek našega občega gospodarstva in saniranja financ neobhodno potrebno, da se reši ugodno. To vprašanje je posebno težko za nas. Pri nas je večina mnenja, da bi prosti izvoz škodoval na šir prehrani in to v dveh ozirih, prvič, da bi primanjkovalo živil za nas, drugič pa, da bi bila ta živila vsled prostega izvoza dražja. Na prvi pogled to tudi res tako izgleda, če pa pogledamo stvari globlje do dna, se bomo prepričali, da to ni res. Živil je v naši državi mnogo več, nego jih mi potrebujemo in če si jih bodo naše aprovizacije in trgovine pravočasno preskrbele v zadostni meri, nam vkljub vsemu prostemu izvozu ne bodo primanjkovala. Vprašanje podražitve pa je le iluzorično. Sprva se bodo živila res podražila, toda izvoz, ki bo zboljšal našo valuto, bo vplival tudi na cene drugih predmetov, ki jih neobhodno potrebujemo in za katere potrošimo skoro več, nego za živila, t. j. obleka, orodja, stroji in tisoč in tisoč drugih stvari. Ker bo cena tem potom tem predmetom padla, jih bo kmet tudi ceneje dobil in radi tega bo tudi primoran pozneje prodajati svoje produkte ceneje. Poleg tega pa bo na trgu tudi postala konkurenca živahnejša in končni efekt bo čisto drugačnejši kakor mislijo nekateri nezadovoljneži. Kdor je za to, da vse, kar pridelamo, pojemo doma, je podoben kmetu, ki vse sam porabi, za nabavo onega, kar ne pridelava doma se pa mora dolžiti na nepremičnine. Da pa je tak kmet slab gospodar, to ve vsakdo. Obenem pa je rešitvijo tega vprašanja v smislu demokratov tudi enkrat za vselej konec škandalozni kupčiji z izvozniki.“

Delavčevi razlogi za svobodni izvoz so jako slabi in cela izvajanja površna in neresnična. Pred vsem je med svobodnim izvozom, kakor ga zagovarjajo demokrati, in nobenim izvozom, o kateri fantazira „Delavec“ še nekaj tretjega vmes, kar zahtevajo vsi socialno čuteči ljudje: nesvobodni izvoz. Mi in vse socialne stranke zahtevamo, naj tudi pri izvozu velja socialno načelo. Kar lahko prodamo v tujino, naj prevzame država in potem izvažata sama in sama shrani dobiček, da ne bo treba tako odirati davki. Ako pa država zaenkrat za to še nima urejenega uradništva, naj se vrši izvoz pod državnim nadzorstvom potom gospodarskih zadrug, da bo imel dobiček kmet sam, ne pa veletrgovci in prekupeci. Tudi mi nismo tako neumni, kakor misli „Delavec“, da bi zahtevali, naj kmet vse sam poje, kar pridelava. Naš kmet, ki je pred vojsko pojedel samo najslabše, kar je imel, vse, kar je pridelal dobrega, pa prodal gošpodi, tudi sedaj nima tako velicega apetita. Hočemo

samo, da se dobiček od trgovine s tujino ne staka v nenasitne želodce bogatašev.

„Delavec“ trdi, da živil tudi, če zavladava svobodna trgovina, ne bo zmanjkalo, samo aprovizacije in trgovine naj se zadostno preskrbe. Povejte, kako si to predstavljate? Trgovci bo pač prodajal tja, kjer najhitreje in največ zasluži. Vsak trgovec sluti, da bo pri svobodnem izvozu (a isto bi se godilo tudi pri nesvobodnem izvozu) vrednost našega denarja naraščala. Vsak trgovec bo torej skušal kar najhitreje izvažati, ker ve, da bo zaslužil pozneje manj. Na primer: Ako prodava neko blago na Dunaj za 100.000 avstrijskih kron, je to sedaj 40.000 jugoslovanskih kron. Če nekaj mesecev bo 100.000 avstrijskih kron samo 30.000 naših. Kolikor več bo vreden naš denar, toliko težji bo izvoz in toliko manj bo dobička. Med izvoznikarji bo torej zavladala velika konkurenca, kdo bo izvažal več in hitreje. Cena živil bo vsled tega silno rasla, ker bo eden nakupoval pred nosom drugega. Z draginjo bodo naraščali štrajki in plače delavcem in uradnikom, s tem pa zopet novi davki. Ali mislite, da bo kakšen trgovec tako nesebičen, da bo rekel: najprej bom dal na stran toliko, kolikor potrebuje domače prebivalstvo za celo leto, kar sem pa nakupil več, to bom prodal v tujino? Tak trgovec bi moral kmalu propasti, ker bi ne mogel vzdržati konkurence z drugimi, ki bi delali kupčijo samo s tujino! Ali mislite, da bi se moglo kakšno konsumno društvo ali druga aprovizacija preskrbeti pri taki konkurenci takoj v začetku z živili za celo leto?

Pri svobodnem izvozu bo nastala torej med izvoznikarji mrzlična konkurenca, blago pojde naglo v tujino, doma bo pa draginja in pomanjkanje. Tudi kmet ne bo imel od te draginje nobenega dobička, ker bodo narasli davki in druga bremena.

Ravno tako piškav je drugi razlog, da bodo po stare cenejše potrebščine, katere rabi naš proizvajalec. Uvažal bo naš veletrgovec in izvoznikar, to je ravno isti gospod, ki bo tudi izvažal. Stavek: „Ker bo cena tem predmetom padla, jih bo tudi kmet ceneje dobil.“ je popolnoma napačen. Če trgovec blago ceneje kupi, ni tudi gotovo, da ga bo ceneje prodal. Vsak trgovec prodaja najdražje, kar mogoče, če ne more drago, prodaja ceneje, samo v izgubo nikdar ali samo zelo izjemoma. Vsak trgovec bo delal ono kupčijo, ki mu bo največ nesla, torej predvsem izvoznikarstvo. Uvažal bo samo, če bo pri tem ravno toliko zaslužil, kakor pri izvozu. Torej blago, ki se bo uvažalo, ne bo cenejše. Cene pri tovarniškem blagu bodo torej padale zelo počasi in le izjemoma.

Dr. Kukovec je v svojem velikem političnem govoru v Celju dne 15. t. m. javno priznal, da se demokratije za svobodni izvoz, ker to zahtevajo veleposestniki po Banatu in Bački. Razumljivo, da je graščakom in drugim veleposestnikom zelo všečen svobodni izvoz. Toda koristi našega malega kmeta in delavca so čisto različna od take gospode. Naš mali kmet mora itak ono malo količino pridelkov, katere bi lahko prodal v tujino, prodati najprej prekupeu in veletrgovcu, ker se mu ne izplača, da bi sam izvoznikaril. Dobiček bo torej deležen v prvi vrsti prekupeu in izvoznikar. Ako bi pa tudi imel kmet pri onih mernih žita, kar ga bo prodal, nekaj dinarjev več dobička, bo plačal drago s splošno draginjo in večjimi davki!

Odločno stojimo torej na edino pravilnem socialnem stališču, naj se izvoz socializira ali podružabi, dobiček naj ima ali država ali pa gospodarske zadruge, a ne špekulanti, veletrgovci, izvoznikarji in veleposestniki iz Bačke in Banata.

Rusija—Poljska.

Uspešna poljska protiofenziva je znatno zboljšala položaj krog Varšave. Poljska napadalna skupina obstoji iz 4 divizij. Te 4 divizije so prodrle pod vodstvom Pilsudskega središča sovražnih čet južno od Varšave. Desno krilo poljske armade je izvršilo protiofenzivo ob Bugu v smeri proti severu, da bi odrezalo Ruse pri Brest Litovskem. Z ofenzivo je začela poljska armada med Poznanjem in Turonom, da bi pognala Ruse, ki prodirajo proti Gdanskem. V najkrajšem času bo začela cela poljska armada protiofenzivo.

V Minsku, kamor so odposlali Poljaki svoje odposlanstvo v svrhu pogajanj z Rusi se delegati niso sestali 19. t. m., ker Rusov sploh niti bilo ni.

Ruski mirovni pogoji. Rusija je naznanila mirovnim delegatom Poljske mirovne pogoje, pod katerimi bi sklenila mir s Poljsko: Prizna se popolna neodvisnost poljske republike. Rusija ne zahteva od Poljske nobene vojne odškodnine. Vzhodna meja med Rusijo in Poljsko bi naj bila meja, katero je označil lord Curzon. Poljska dobi ozemlja vzhodno od Bialistoka in Cholma. Poljska zniža svojo armado na 50 tisoč možnega letnika, za poveljniška in upravnna mesta se ji še vrhutega dovoljuje 10.000 mož. Poljska konča demobilizacijo en mesec po podpisnem miru. Poljska obdrži ono orožje, katero potrebuje za označeno armado, odvisno orožje pa odda Rusiji. Poljska ne sme izdelovati orožja in vojnega gradiva. Poljska se odreka na svojem ozemlju vsakih združevanj, ki bi bile naperjene proti Rusiji. Poljska vrne vse odpeljano vojno gradivo in mora popraviti razdejane mostove in ceste. Poljska mora dati zemlje za vsled vojne poškodovane in invalide. Svoboda prevoza oseb in blaga preko poljskega ozemlja in končno mora izdati Poljska popolno politično in vojaško amnestijo ali pomiloščenje.

Slavnost obmejnih Slovencev v Št. Ilju.

Na Malo Gospojnico, to je dne 8. septembra t. l., obhajajo obmejni Slovenci v Št. Ilju v Slov. gor. slavnostno desetletnico otvoritve tamošnjega „Slovenskega Doma“ in proslavo zloma germanskega nasila.

Vspored: 1. Na predvečer kresovi na obmejnih gričih. — Dne 8. septembra: 2. Okoli 10. ure dopoldne prihod posebnega vlaka iz Maribora. 3. Slovesen sprejem gostov na kolodvoru v Št. Ilju. 4. Ob 11. uri v župni cerkvi pridiga (dr. Medved) in maša. 5. Popoldne odmor. 6. Ob dveh v župnijski cerkvi večernice. 7. Ob treh odhod na slavnostni prostor. 8. Na taborišču: a) Govor: „Zgodovina in opis bojev obmejnega slovenstva v zadnjih desetletjih.“ b) Deklamacije, petje in godba. c) Telovadba Orlov in Orlice. d) Ljudska veselica. 9. Ob 22. uri odhod gostov s posebnim vlakom.

Pri slavnosti sodelujejo Orli in Orlice ter železničarska godba iz Maribora.

Za posebni vlak je poslati prijave vsaj do 30. t. m. mariborskemu Orlu. Za udeležence je na vseh progah južne železnice dovoljena polovična cena za vozne listke v Št. Ilju in nazaj. Izkaznice se dobijo za 1 K (znesek se naj pošlje v znamkah) pri „Mariborskem Orlu, Cirilova tiskarna.“ Naročila na te izkaznice je poslati takoj ali pa vsaj do 2. septembra na naslov „Mariborski Orel.“

Na ta veliki praznik obmejnih Slovencev, ki so največ trpeli v narodnem boju, vse dobromisleče Slovence in Slovenke, posebno razna društva, prijateljski vabimo!

Slavnostni odbor.

Dnevne vesti.

Pozor na modri križ na ovitku in na priloženo položnico! To pomeni, da se naročnina s 1. septembrom konča in se z 10. septembrom pošiljanjem lista preneha, ako do takrat naročnine ne ponovite. Naročnina stane: mesečno 5 K, četrtletno 14 K, polletno 26 K. Ker tiskamo samo potrebno število izvodov, se zaradi zaostale naročnine izostale številke ne morejo več naknadno dopošiljati. — „Straža“ je najcenejši slovenski političen list, glasilo KZ in SLS in sliši v vsako katoliško hišo! — Upravništvo.

Sprejem v državno službo. Višji zadržni revizor g. Vlado Pušenjak je sprejet v državno službo kot zadržni višji nadzornik v VII. činovnem razredu državnih uradnikov. Čestitamo!

Koroški plebiscit. Vsem glasovalcem izven Koroške, ki so se doslej in ki se še bodo prijavili za glasovanje v coni A, javljamo, da ne bo možno spročati vsakemu posebej, je li ima na podlagi vposlanih podatkov res glasovalno pravico ali ne. Zato bodo obveščeni o tem le tisti, ki ustrezajo vsem pogojem glasovalne pravice in pridejo brezdvomno pri glasovanju v coni A v poštev. Obvestila bodo razposlana takoj, kakor hitro izda medzavezniška plebiscitna komisija v Celovcu podrobna volilna določila. Istočasno obvesti Narodni svet tudi občine v katerih imajo priglasi poedinci glasovalno pravico, da jih vpišejo v volilne imenike. Vsem ostalim pa, ki v omenjeni dobi ne dobe natančnih obvestil, naj to znači, da nimajo glasovalne pravice.

Predpriprave na Koroškem. Komisija za glasovanje na Koroškem je izdala dva razglaša. V prvem se naznanja, da je vse plebiscitno ozemlje razdeljeno v šest okrajev, na čelu teh stoje medzavezniški okrajni sveti. Ti imajo svoje sedeže in sicer prvi za pas A v Rožeku, za pas B pa v Vrbi, drugi svet ima svoj sedež v Borovljah, tretji v Pliberku, četrti v Velikovecu, peti v Celovcu za celovško okoličino in šesti tudi v Celovcu za mesto Celovec. Okrajni sveti so odgovorni za podrobno organizacijo plebiscitna v mejah svojega okraja in so tudi posredovalni organi med občinami in plebiscitno komisijo. Imajo sicer pravico do kontrole nad upravo, nimajo pa pravice izvrševanja upravnih poslov. V vsaki občini in sicer v obeh conah se ustanovi občinski glasovalni odsek, sestojč iz treh Slovencev in treh Nemcev. Ta odsek ima nalogo, da pripravi prostore za glasovanje, da sestavi liste glasovalcev in izdela listine za glasovanje. V drugem razglasu pa naznanja, da smejo na javnih shodih govoriti le osebe, katere imajo v dotičnem pasu glasovalno pravico. Uradne osebe in javni nameščenci ter nevshečne osebe nimajo pravice govoriti na javnih shodih. Vsaka velesila ima svojega zastopnika v vseh okrajnih svetih. Vsakemu okr. svetu v coni A je prideljen kot posredovalec po eden Jugoslovčan, v coni B pa po eden Nемец. Vsaka oseba, katera ima stalno bivališče na plebiscitnem ozemlju in je stara 10 let, mora imeti izkaznico od svoje občine, izkaznice pa morajo biti potrjene od okrajnih svetov in od okrajnega glavarstva. Osebe, ki hočejo priti iz Jugoslavije v cono B, morajo imeti potni list in vizum avstrijskega delegata, osebe, katere potujejo iz Avstrije v cono A, pa morajo dobiti vizum našega zastopnika v plebiscitni komisiji.

Dovoljene zastave v plebiscitnem ozemlju Koroške. Iz Celovca poročajo: Od 10. septembra dalje se smejo v plebiscitnem ozemlju na Koroškem rabiti samo zavezniške zastave, t. j. angleška, francoska in italijanska.

Shodi naših županov in zaupnikov so se vršili dne 16. avgusta v Ptuj, 17. v Ormožu in v Smarju 18. v Ljutomeru. Udeležba je bila povsod zelo lepa. Uspeh teh zaupnih shodov je za Kmetstvo zelo raz-

Politične vesti.

Jugoslavija.

Ker je Narodno predstavništvo sklicano še le za 25. t. m. se vršijo v Beogradu sedaj prav pridno seje ministrskega sveta. Na teh sejah obravnavajo vpad Arnavtov. Naše čete so si priborile v debarskem ozemlju vse izgubljene postojanke. Kjub temu pa nadaljujejo Arnavti svoje napade še na drugih mestih, kjer se vršijo ostri boji z našimi četami, katerim se pošiljajo pridno ojačenja. Vlada je ukrenila, vse, da zavaruje obmejne kraje in bo vložila v Parizu oster protest radi soudeležbe Italijanov pri arnavtskih vpadih.

Kandidat za predsednika Narodnega predstavništva je radikalec dr. Manojla Vugčević, za podpredsednika pa demokrata: Ribar in Ribnikar.

Kot minister za konstituanto bo imenovan dr. Lacar Markovič.

Pogodba med Jugoslavijo ter Čehoslovaško bo izdelana v najkrajšem času.

Avstrija.

Oboroženi madžarski vojaki 80 po številu so vdrli preko avstrijske meje 20. t. m. pri Prellenkirchnu južno od Hainburga. Madžari so se hoteli polastiti vojaških oprav, a se jim rop ni posrečil, ker so bili pregnani od avstrijskega vojaštva. Madžari so obljubili, da bodo še prišli v posei.

Madžarske čete so vdrla in zasedle tudi Deutsch-Altenburg.

Čehoslovaška.

V austranskem ozemlju, Fraškaku, Trnjovi in v velikih Topolčanah je izbruhnila splošna stavka.

veseljiv. Poglobili in razširili smo našo politično organizacijo in izvršili važne sklepe za bodočnost.

Razmejitvena komisija v Mariboru. Maribor, 21. avgusta. Razmejitvena komisija že nekoliko dni ni imela seje. V tehničnem oddelku komisije se pripravljajo sedaj gradivo, ki ga bo pričela komisija v svojem prihodnjem sestanku reševati. Dan prihodnje seje še ni določen. V ponedeljek odidejo tehnični izvedenci na začasno mejo severno od Dravograda, kjer se bo določila končno veljavna mejna črta. Ista ostane v tem odseku najbrže neizpremenjena, ker tam ni spornega ozemlja.

Železniška proga Maribor-Ljutomer. Ljubljana, 21. avgusta. Komisarijat ministrstva za promet objavlja: Z ozirom na razne si nasprotujoče časniške vesti glede železniškega prometa na progi Maribor-Ljutomer pojasnjuje komisariat ministrstva za promet v Ljubljani, da o konferenci v Mariboru ni bil izdan nobeden uradni komunikat. Konferenca je imela predvsem namen, pripraviti vse za otvoritev železniškega prometa na onih progah, ki nas vežejo z Avstrijo, in urediti sedanjí takorekoč divji promet. Vprašanje prometa Maribor-Ljutomer se oficijelno ni obravnavalo, ker se mora isto najprej rešiti med obema vladama, potem ministrstva za zunanje posle. Kakor je znano, so bila med zastopniki teh istočasno pogajanja v Radgoni, katerih zaključek pa ni znan. Kljub temu pa so v Mariboru pripravili vse potrebno za otvoritev obmejnega prometa, samo da ti dogovori še niso prišli v zapisnik.

Češki listi o zvezi z Jugoslavijo. Med Cehoslovaško in Jugoslavijo je sklenjena ozka vojaška in gospodarska zveza. Češki listi topló pozdravljajo to zvezo, kajti obe državi imate iste interese: ohraniti mir in zaježiti, oziroma onemogočiti ekspanzivnost Madžarske. Zvezo je smatrati pred vsem kot vojaško obrambno konvencijo, kar bo za konsolidacijo srednje Evrope velike važnosti. Vsled te zveze je ustanovitev donavske konfederacije onemogočena.

Zaostala četa. Orlovska „nečednost“ — ali največja ali najmanjša, ne vemo — ki jo Sokoli tolikokrat trobijo javnosti — je baje posnemanje, ponavljanje in tatvina sokolstva. Pač čista resnica, saj jo trdi Sokol! Nazadnje je pavendar vsekakor le čudno, da skuša doseči Sokol zunanje vse to, kar Orrel. Dozdeva se že, da je še edino orlovstvo gonilna in vzdrževalna sila sokolstva. Karkoli ima Orel, Sokolu ne sme nedostajati. Napravi Orel akademijo, tabor, Sokol prikoraka za njim. Orel je imel tabor v Mariboru, dejmo mi Sokoli tudi tja! (Prepričani smo tako ne bi bilo v Mariboru I. orlovskega tabora, da tudi I. pokrajinskega (?) sokolskega zleta ne bi bilo v njem. Znana sokolska vsefrazarska „narodnost“ pa to lepo pokrije!) Potem pa pridejo in si trkajo na prsa, češ: mi vam rešujemo našo zemljo, našo kulturo in bogsivedi kaj še. Sokolstvo ga je vseveličavno in večnoredni reč — Tyršove besede navajamo — vse drugo je „mračnjaštvo, suženjstvo, hinavščina, nasilstvo, avstrijkanstvo“ itd. Vse, vse je za nič, samo Sokol, in kdo je več. Tako se nam zdi res prav nevredno sokolskih načel, — oprostite, samo nas tako učite! — da bodo vporabljali Sokoli na I. pokrajinskem sokolskem zletu v Mariboru 29. t. m. prostor in tribune, ki so jih zgradili Orli za I. slovanski orlovski tabor. Rekli nam boste, da smo že preveč hudomušni; a ne zamerite, čistost sokolske vzgojne morale je v nevarnosti. In Sokol — kakor nam ponovno poročajo vsa najnovejša dejstva — se načelom očeta Tyrša pač ne izneveri, ostal je vedno neizpremenljiv. To pa trdimo tudi mi, torej ne štejte nam tega v zlo. Končno pa tudi še vemo, da vaša morala, našo „nemoralo“ vsepovsod prekaša. Takšni smo pač!

Sokolski kulturni program. Sokoli se kaj radi ponašajo tudi s svojim kulturnim delom. Posrečilo se nam je, zvedeti tudi za program tega kulturnega dela. Neka glava ljutomerskega Sokola ga je v Ljubljani označila tako-le: „Pijemo, pa se ženimo (prosta ljubezen?), pa en mal“ počevamo.“ Jasno, da ima to „kulturno“ delo včasih čudovite uspehe in učinke. Po Ljutomeru se pripoveduje, da je nek Sokol v goricah preveč temeljito obdeloval prvo točko svojega kulturnega programa, zato se mu je pri drugi bolj slabo godilo in je na cesti objemal — kobilo. Ali ni bilo tako brat načelnik Lubej?

Sokolska vzgoja. O drugi glavi ljutomerskega Sokola se pripoveduje, da se je udeležila s svojimi adjuťanti orlovskega tabora v Mariboru. Ko je pri obhodu mimo prikoralak ljutomerski odsek, ga je blagohotno počastil s „proklete barabe“. Je to izliv in znamenje srčne sokolske kulture. Sicer bi pa to psov ko lahko kar za sebe ohranil. Če se nezreli Sokoličiči drznejo, da mimo gotovih hiš izzivalno žvižgajo in tulijo svojo sokolsko himno, to po našem mnenju vzgoje — k sokolskemu barabstvu.

Donesek k poglavju o sokolski narodnosti. Med ljutomerskimi sokolskimi starši, ki so podpisali znano silno duhovito in resničeljubno poslanico v Beograd, je bil tudi znani vinotržec Fric Zemljčič. Svojo skrupulacijo, v katerem se bijejo na svoja prsa in ponašajo s svojo brezmejno narodnostjo, so poslali v Beograd začetkom junija t. l. A v „Tagespošti“ od 22. junija 1920 človek lahko čita inserat, v katerem Fric ponuja svoja „prvovrstna“ ljutomerska vina in tam je on podpisan Fritz Semlitsch. Gospodje Sokoli, ki ste si v svoji obtožnici po splošni Idsarski maniri drznili sumničati in denuncirati, „da nekatere osebe v Ljutomeru še žalujejo za pokojno Avstrijo“, kaj pravite k temu činu vašega „odličnega“ pristaša? Ali ni on ston pokazal, da je še, kar je bil — prototip staroga pristnega nemškutarja, ki točijo solze po pokojni Avstriji? Gospodje Sokoli, ki se bahate, da

imate v zakupu „silno težavno nalogo“ narodno vzgajati, tu ste slabo izpolnili to svojo nalogo; za klasifikacijo zaslužite red: prav slabo!

Edinost slov. demokratov. Ko je še paševal politični agromerkur dr. Zerjav, je rešila beogradska vlada našo valuto v razmerju 1:4. G. tedajni deželni paša Zerjav je grozil z ječo in verigami vsakemu, ki bi se drznil kritično dotakniti te valutne rešitve. Mladi g. dr. Grega se je s časom streznil in spoznal svoj greh. Vso liberalno časopisje je kar čez noč presedlalo in začelo ostro napadati končno veljavno valutno rešitev v razmerju 1:4. Sedaj pa so demokrati (znani izvozničarji a-la dr. Kramer, ki bo sedaj izdajal „Jutro“, vemo iz kakšnega fonda) sami zahtevali kot pogoj za vstop v vlado prosti izvoz. Slovenski liberalni mladini, ki bi radi financirali potom izvoznice nova lista „Jutro“ in mariborski „Tabor“, so za prosti izvoz, g. Tavčar pa pobija mladinsko izvoznico politiko v „Narodu“ na vso moč (kar ima prav, ker je treznomislec). Pri pogledu na to kapitalistično vojsko liberalcev jim svetujemo, naj kombinirajo „Jutro“ in „Tabor“ v že nameravani „Večer“, ker notrajni razdvoj demokratov že res kriči v svet o političnem večeru slovenskega liberalizma. Tako je ujedinjenje našega demokratizma!

„Naprej“ o demokratih. Vladna kriza je rešena. Eno izmed vprašanj, vsled katerih se meščanske stranke toliko časa niso mogle sporazumeti, je bilo vprašanje izvoza. Po hudem lasanju je prodrla s svojim stališčem demokratska stranka, ki umeva „demokracijo“ kot anarhijo v gospodarskem življenju in s tem seveda privilegirano posedujočih slojev.

Prodrlo je torej za letos pri vladnih močeh v Beogradu nevarno načelo svobodnega izvoza živeža iz naše države. Vodili bodo v Beogradu samo neka statitiko o izvozu in glede izvoza pšenice se je posebej še sklenilo, da sme množina svobodno izvožene pšenice zaenkrat znašati le 15.000 vagonov. Demokratska stranka pravi: Možnost državnega gospodarstva z živili je v Jugoslaviji nonsens, ker je v Jugoslaviji tako gospodarstvo nevzdržljivo: cen kmetičkim pridelkom se ne sme tlačiti, ker je tudi kmetu treba dati možnost, da bogati in svobodno nastavlja cene. Poleg tega pravijo demokrati, je pa letos toliko pridelka, da ga ljudstvo v Jugoslaviji ne bi moglo samo potrošiti. Za pasivne, t. j. take pokrajine, ki same zase ne pridelajo zadosti, bodo morale pa skrbeti pokrajinske vlade za pravočasno nabavo živeža v naprej. — Tako torej demokrati, ki jih po starem nazivljemo z liberalci. Izvažal bo lahko vsak, kolikor bo mogel. Izvažal bo pa seveda kapitalist, ki od tega živi in se redi. Revno delovno ljudstvo se bo pa moralo pehati s svojimi kronicami za špekulanti z živili in jim plačevati za živila svoje zadnje groše. Razumljivo je, da liberalna stranka skrbi za interese kapitalistov, ker je zato na svetu. Kako si mislijo liberalci preskrbo pasivnih krajev, je težko reči, ker pravijo, da bodo morale pokrajinske vlade pravočasno in v naprej skrbeti za preskrbo svojih krajev z živili, na drugi strani pa se bo povsem svobodno izvažalo. Kapitalisti delajo za draginjo, ker jim draginja hitrejše polni njihove malhe. Kako gospodarijo v svojo korist, to čuti sleheren delovni človek na svoji lastni koži: — Draginja raste! Tako piše „Naprej“ danes. Pred blizu enim letom pa, ko so bili socialisti skupno z demokrati na vladi, ni imel proti demokratskemu kapitalističnemu izrabljanju delovnega ljudstva nití besedice obsodbe!

Prizanesljivost, ki ni na mestu. Liberalci in njih politični otroci „samostojneži“ pri volitvah delegatov Kmetijskih podružnic povsod, kjer se čutijo na zborovanju močne, nočejo izvoliti prav nobenega naših. Tako se je n. pr. zgodilo v St. Jurju ob juž. žel. Smarju in Središču. Kako pa naši postopajo? V nekaterih podružnicah, kjer liberalci s samostojneži sploh ne pridejo v poštev, pa so naši volili posamezne najzagrizenejše nasprotnike. Bali so se osebne zamere, ker je dotični liberalni veljak slučajno predsednik podružnice in osebni prijatelj nekaterih naših. Tako postopanje ni na mestu. Držite se vendar discipline! Napram ljudem, ki nastopajo proti našim organizacijam, kakor so nastopali liberalci proti orlovskemu taboru in ki so zakrivali grde dogodke na Bledu, nobena prizanesljivost!

Komunistični shod na Dolu pri Hrastniku. V nedeljo 15. avgusta se je vršil tukajš shod komunistov. Sicer poznamo hrastniške in trbovske tovrstne tiče, toda ker so prišli voditelji iz Ljubljane, so šli poslušati iz radovednosti mnogi zavedni katoliški pristaši. Kaj smo slišali? Če tudi pravijo komunisti: mi smo edino proti kapitalizmu, se je vendar največ govorilo proti katoliški klerikalni stranki. Norčevali so se iz molitve in sv. maše, zmerjali so tudi krščanske boljševice (tako so označili delavce, ki so organizirani v Jugoslovanski strokovni zvezi), a proti kapitalistični demokratski stranki je padlo le par fraz. Kako pa to? Zakaj vam je katoliška stranka tako v želodec, saj se tudi ta bori proti izsesavanju. Če ste res proti kapitalizmu, udrihajte po teh, katoliške organizacije pa pustite v miru! Na shodu se je obetalo tudi ljudstvu vsakovrstne blagere. Ko dobijo komunisti politično oblast v roke, bodo kočje in stare bajte takoj vse pozaprli in pojedemo stanovat v palače. Otrčkom in ženskam bo prepovedano delati. Srečni časi! Velike davke nam bodo odvzeli in vojne dolgove bodo vse črtali! Obljubljali so tudi, da nam malim kmetom ne bodo nič storili in nič odvzeli. Kako pa na Ruskem!?! So-li ob priliki kmetkega upora ločili male kmete od večjih, ali niso vse kar mešano streljali? Kmetje iz Hrastnika in Trbovli so rekli na tem shodu, da bodo tedaj klicali „Živel Ljening! in sovjetska Rusija!“ Kadar bodo Prekmurci nazdravljali Beli Kunu, ki jih je

božal po plečih in praznil po svojih leblajtarjih njih kašče.

Nemci metali pakete iz vlaka. Snoči 22. avg. so med Pesnico in Mariborom neznani ljudje začeli metati kovčke in pakete iz osebnega vlaka, ki vozi okoli 1/9. ure proti Mariboru. Finančni stražniki so začeli streljati! Vlak je pred predorom obstal in vozil nato nazaj. Našli so pod železniškim nasipom večje število kovčkov. Prijeli so več Nemcev in fino nemško gospo, ki so osumljeni, da so bili v zvezi z onizni, ki so metali kovčke iz vlaka. Sum leti tudi na nemške železničarje, da so v stiku s temi ljudmi, ker bi drugače „tatovi“ ne mogli priti v voz, kjer se ahaja priljaga. Gre za tihotapstvo dragocenih stvari. Uvedena je stroga preiskava.

Drznot Nemcev in nemškutarjev. V Limbušu je dne 22. avgusta nemška družba ostentativno v bližini večje slovenske družbe prepevala izzivajoče nemške pesmi. Nekateri so celo klicali „Heil!“ Slovenci so jih pozvali k miru. Se celo na vlaku so potem ti ljudje grdo izzivali. Nek barantač je Slovence obkledal s psokvo: „Slovenske svinje“ in je grozil z lato. Po dohodu vlaka v Maribor ga je policija rekvirirala iz voza. — Nemški prenapetneži postajajo dan za dnevom drznejši.

Popis in žigosanje vojnih posojil. Predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo naznanja: Naznanja se, da izide v najkrajšem času v „Uradnem listu“ za Slovenijo pravilnik, kako se bodo popisovale, žigosale in iz prometa jemale obveznice vojnih ter popisovale in žigosale obveznice predvojnih državnih posojil bivše Avstrije in Ogrske. Obveznice je prijaviti pri davčnih uradih. Rok za prijavo je določen za vojna posojila na čas od 6. do vštete tega 20. septembra t. l. za predvojna posojila pa na 6. do vštete tega 25. septembra t. l. Po tem roku se nobena prošnja ali reklamacija ne bo sprejela, na kar se občinstvo posebno opozarja. Podaljšanje roka za prijavo je izključeno. V pravilniku se je finančno ministrstvo, ki ga je izdelalo, očividno strogo držalo do ločb Saint-Germainskega dogovora, ki nalaga naši državi le popis in žigosanje v tuzemstvu se nahajajočih titrov. Bilo bi torej povse zgrešeno, tolačiti pravilnik v tem zmislu, da je z njim tudi že rešena usoda v inozemstvu deponiranih obveznic, ki so lastnina naših državljanov. V tem oziru je posebna akcija v teku, ki jo podpiralo vsi merodajni faktorji.

Popis živine, vozov itd. Kakor znano, je odredilo vojno ministrstvo popis živine, vozov itd. Vse odredbe glede tega popisa izdaja za naše kraje dravska divizija v Ljubljani. Opozorilo se je že vojaške oblasti na različne nedostatke v teh naredbah; močje je, da se bo način popisa že v pravem času spremenil in prilagodil razmeram. Ljudstvo pa se opozarja, da ima ta popis samo namen, dobiti za vojno upravo pregled o vojnih pripomočkih. Nikakor pa ni odrejena kaka odvzema ali oddaja vozov itd.; ne dajte se begati s takšnimi lažmi, katere raznašajo samo sovražniki Jugoslavije, da delajo naši državi težkoče.

Ptujska mestna občina je kupila svoj čas od Alberta Ružička v Trzecu, občina Jurovec pri Ptuj, mlin, oziroma žago. Cela ta naprava in vodna moč se pa zadnji čas prav nič ne izkorišča, ampak leži vse zapuščeno in je že v tako slabem stanju, da bo sploh za nič. Ako ne misli občina izrabljati te vodne naprave, naj jo proda, dobri tozadevni kupci se bodo gotovo dobili. Ako bo občina prodala mlin in žago, bo novi gospodar gotovo izrabljal vodno silo in bo imela od mline in osovito od žage tudi širša javnost korist. Saj ravno žag nam tako primanjkuje v ptujski okolici.

Izlet JSZ dne 29. t. m. v Prevalju na Koroško odpade, ker razsaja, kakor se nam poroča, v Prevalju griža. Vsled tega se bo morala 25letnica kat. delavskega društva v Prevalju preložiti.

Zasebni učni zavod Legat v Mariboru naznanja, da začnejo novi tečaj dne 4. oktobra t. l. Glavni tečaj trajajo šest mesecev. Za učence z višjo šolsko izobrazbo je urejen razen tega posebni tečaj, ki traja samo štiri mesece. V zavodu se poučuje slovenska stenografija, nemška stenografija, strojepisje, slovenska korespondenca, nemška korespondenca, trgovsko računstvo, navadno računstvo, knjigovodstvo, slovenski jezik za začetnike, hrvatski jezik, nemški jezik za začetnike, lepopisje, cirilica in obrtno risanje. Udeleženci tečajev lahko obiskujejo predmete, katere sami želijo. Priporoča se pa posevati celoten tečaj, da se pridobi vsestranska strokovna izobrazba. Pouku za strojepisje je 20 modernih pisalnih strojev na razpolago. Poučuje se po desetprstnem stavku. Obširni prospekt brezplačno. Zasebni učni zavod Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 11, I. nadstropje. Vpisovanja in pojasnila vsak dan od 11. do 12. ure dopoldne. 693

Planinski koledar. Izdaja in urejuje Fr. Kocbek, načelnik v Gornjem Gradu, načelnik Savinjske podružnice SPD., VI. letnik. — Na splošno željo planincev se je goriimenovani odločil, izdati za leto 1921 ta priljubljeni in vsled vojske ustavljeni koledar. Ker so sedaj tiskovni stroški jako visoki je neobhodno potrebno, da izdajatelj ve prilično število odjemalcev tega koledarja, zato so vsi turisti in interesenti naprošeni, da ta koledar naroče vže vnaprej pisмено pri izdajatelju v Gornjem Gradu. Ker je SPD. prevzelo vse nemške kočje bodo iste v koledarju tudi natančno opisane. — Obenem se prosi vse interesente, ki nameravajo v tej izdaji inserirati, da se tozadevno obrnejo takoj na goriimenovanega, ker se inserate ne bo posebej nabiralo. — V imenik gostiln se uvrstijo samo iste, ki pošljejo podatke o množini sob in postelj ter naročijo obenem tudi koledar. R.

Najnovejše!

Nemci nameravajo prirediti demonstracije na meji.

Iz Spilja nam poročajo: V nedeljo, 22. avgusta je tukajšnji provizor - Nemeč (naslednik župnika-Slovenca g. Vozliča) v Spiljski cerkvi javno razglasil, da bo kmalu prišla razmejitvena komisija na mejo. Tedaj bo dal on biti na plat zvona in posebni trobentači bodo naznanili ljudstvu, naj pride na mejne griče. Tam naj vse ljudstvo vpije: „Deutsch, nur deutsch!“ Ali smejo Nemci počenjati kar hočejo? Kako se to početje sklada z razglasom razmejitvene komisije? Prijatelj iz Svečine nam pa piše: Po celnem obmejnem ozemlju so raztreseni letaki, da bodo Nemci na Plavci in Spičniku (dve visoki točki ob meji) s tremi streli iz topa naznanili Nemeč in „deutschfreundlichen“ Slovencem, kedaj pride razmejitvena komisija na mejo postavljat mejnike. Tedaj naj se vsi Nemci tostran in onstran meje zberejo na obmejnem pasu in naj demonstrativno zahtevajo od komisije, naj se meja pomakne dalje proti jugu.

Mi smo mirni, od naše strani ni dovoljen prav nobeden nastop obmejnega slovenskega ljudstva. Zakaj pa Nemci smejo počenjati take reči? Dvojna mera! Zahtevamo, da se napravi v tem oziru red!

Slovenski rekruti junaki V bojih z Arnavti so se izvanredno odlikovali v čunastvu slovenski rekruti. Velevažne postojanke se je polastil slov. hrvatski bataljona majorja Zureka.

Poročila iz Bukarešte javljajo, da se je doktor Benešu posrečila češko-romunska-jugoslovanska zveza, ki zagotavlja mir ter red v Srednji Evropi.

Hudi nemiri, ki so izbruhnili zadnje dni v Sleziji, se nadaljujejo. Poljski vstaši so se polastili katoviškega okraja ter proglasili poljsko republiko. Poljaki prodirajo v Gornji Sleziji, Nemci so na pobegu. Nemci so v strahu za posest Slezije. Če se posreči Poljakom, da zasedejo celo Gornjo Slezijo, potem je plebiscit brez pomena.

V Nemčiji zopet strašijo komunistični nemiri. V okolici Düsseldorfa se močno giblje sovjetsko delavstvo, ki pozivlja na boj.

Poljaki nadaljujejo protiofenzivo z uspehom. Poljski sunki ogrožajo celo rusko bojno črto. Vršino se srditi boji, ki končavajo v prilog Poljakom.

Dopisi.

Radvanje pri Mariboru. Odkar se bliža sokolski tabor, v sicer mirnem Radvanju ni več miru. Naši srajčniki in fantalini krikajo in požvižgavajo sokolsko himno od zore do mraka. Naš g. šolnik Knallič že par tednov v šoli skoro nič drugega ne zabija otročajem v glavo, kot krik, žvižg in korak po sokolski himni. Na dan sokolskega tabora misli ta g. šomašter popeljati našo dečo na tabor, da bo mladi na videla sokolski ples in se utrjevala na prizorih sokolske „morale.“ G. Knalliču pa povemo, da je deča radvanjska last nas staršev, ki nikakor ne bomo trpeli, da bi nam učitelj pokvarjal otroke po sokolskih plesiščih. G. Knalliča pa opozarjamo, da je on učitelj in vzgojitelj, ne pa strankar, ki hoče našo dečo zapeljati na surovo strankarsko pot, da bo zmerjala in se pretepevala prav po sokolsko, ker prvi znaki sokolske nekulture: krik ter žvižg, se že razlegata dan na dan po Radvanju. Se enkrat: Radvanjčani ne pustimo svojih otrok na sokolsko prireditve, od šolnika pa zahtevamo versko-narodno vzgojo naših otrok, ne pa utepanje kanibalskih manir že itak bolj posuroveli predmestni deci.

Mala naznanila.

Razna:

URE
vsake vrste
sesprejmejo
v popravilo.
Zaloga ur
zlatnine in srebrnine. Cene
zmerne. Postrežba točna.
IAN IGNACIJ, MARIBOR
GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Perilo za snaženje sprejema
Marija Ritonja v
Aleksandrovi cesti 6, na vrtu,
Maribor.

Išče se

DRUŽABNIK

(kompanjon)

za takojšnji pristop za že
vpeljana trgovino na najbolj
prometnem kraju v Mariboru
s kapitalom 200- do 300.000
kron v svrhu: azširjenja trgo-
vine. Cenj. ponudbena upravi-
ništvo lista. 683

Na hrano in stanovanje
se sprejme več
solidnih moških oseb. Vprašati je
pri Elizabeti Kekec, Maribor,
Trubarjeva ulica šte. 8, dvorišče
vrata I. 678

Proda se:

Trapistovski
sir pristani prvovrstne kakovosti
prodaja in razpošilja,
vsakevrstno
sadje kupuje, prodaja in
razpošilja
Marija Lah, trgovec,
trgovec
MARIBOR, Glavni trg. 4.

BENCIN & AVTOOLJE

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel
zastopstvo mineralne
rafinarije Dravograd

ter imam zmiraj v zalogi vse v to stroko spada-
ajoče predmete za nadrobno razprodajo. V za-
logi imam nadalje po najnižjih dnevnih cenah
vedno najboljše specerijske in kolonijalne pri-
delke in bode pri meni vsak najboljše pastrežen.

Jakob Preac, Maribor

(preje Quandest)
trgovina z mešanim blagom, Gosposka ulica

STROJNO OLJE & TOVOT MAST

POZOR!

Alozij Gniusek,
Maribor, Glavni trg 6

prodaja po najnižjih cenah slede-
če kranjske vrvarske izdelke iz
pristne konoplje. **Копрѣе**
(štrange) močne in navadne, uzde,
pletene in navad., **сунгалос**, kratke
in dolge, vrvi za perilo po 20 in
po 40 m dolge. 407

2 ružavi 12-14 letni ko-
bili lepe postave
16 palcev visokosti, z popolno
vprežno opravo, lovskim vozom in
sammi vred pod ugodno ceno valed
opustitve voznikstva za tskoj na
prodaj. Falska elektrarna. 674

Pohišstvo za spalnico iz
trdega lesa in
za kuhinjo je na prodaj. Povpraša
se pri A. Kosar, Slomškov trg 5,
Maribor. 678

Eleganten pol pokrit
dvovprežen
voz z usnjato streho in svetlim
suknom tapeciran, en „Fauzer“
ali mesarski voz, dva valaha,
rjavec in lisec in kumet-oprema,
na prodaj. Maribor, Smetanova
ul. 59. (Mozartgasse). 690

Glasovir takoj na prodaj.
Maribor, Smeta-
nova ul. 59. (Mozartgasse). 691

Službe:

Dva kožarska pomočnika
vešča špaltanja (Bandmesser, Spalt-
maschine) in dva vešča posluže-
vanja stroja za meso rezati (Ent-
fleischmaschine) kakor tudi več
kožarskih pomočnikov vajenih de-
la pri jaganju in obdelovanju (Zu-
richtung) se sprejmejo. Ponudbe
na tvornicu koža i cipela A. Jakil
d. d. Karlovac. 692

Prodajalka se sprejme
s 15. sept.
za voditeljico špecerijske trgovine.
Ista mora biti zanesljiva in po-
štena. Pogoji po dogovoru. Naslov
se izve v upravnistvu. 694

Boljša gospa srednje
starosti
išče službe za gospodinjjo pri sta-
rejšem gospodu, boljšega poklica.
Ponudbe na J. J. Rožna ulica 4,
Studenca.

Naročajte naše listel!

ZASEBNI UČNI ZAVOD LEGAT V MARIBORU.

6 MESEČNI TEČAJI

IN

4 MESEČNI TEČAJI

ZAČETEK DNE 4. OKTOBRA 1920.

TEČAJI

za slovensko stenografijo, nemško stenografijo,
strojepisje, slovensko korespondenco, navadno rač-
unstvo, trgovsko računstvo, knjigovodstvo, slov.
jezik za začetnike, hrvatski jezik, nemški jezik za
začetnike, lepomisje, cirilico in obrtno risanje.

693 Obšir. prospekt brezplačno
ZASEBNI UČNI ZAVOD LEGAT, MARIBOR,
Vetrinjska ulica 11, II. nadstr., sprejema od 11.-12.

POHIŠTVO

LASTNIH IZDELKOV

iz trdega in mehkega lesa se zavoljo po-
manjkanja prostora po znižanih cenah pro-
daja pri

Peter Hochnegger in dr.
MARIBOR, Koroška cesta 46-53.
Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu. 825

Zastopstvo TOVARNE KLOBUKOV
VALENTIN MAČEK V DOMŽALAH
se nahaja
v Mariboru, Slovenska ul. 15

sprejema v popravilo, čiščenje, barvanje itd. vsakovrstne damske in
moške klobuke, ter naročila na nove.
Cene brez konkurence! 610 Postrežba točna!

Papir in sicer konceptni in boljši se dobi zdaj
v Cirilovi tiskarni v Mariboru, kolikor ga kdo želi.
Cene dosedanje brez vsakega poviška. Trgovce in
urade opozarjamo, da porabijo to priliko in si naro-
če papir, dokler ga je dobiti.

PO CENI manufakturno blago je
dospelo iz inozemstva
in se dobi pri

J. N. ŠOSTARIČ
MARIBOR, Gosposka ul. 5.

Sukno za moške obleke, meter K 220- , 260- , 300- itd.	Izgotovljene moške hlače iz hlačevine, K 140- , 160- , 180- itd.
Hlačevina za moške obleke, met. K 70- , 80- , 100- itd.	Izgotovljene hlače za dečke, K 60- , 70- in 80- .
Izgotovljene moške ob- leke, suknene K 1500- , 1800- , 2000- itd.	Plavina, močna, meter kron 40- , 48- itd. na dveh straneh tisk, meter K 48- .
Izgotovljene obleke iz hlačevine, K 600- , 700- , 800- itd.	Pri stari zalogi so se ce- ne primerno znižale.

Velika izbira perila in pletenin lastnih izdelkov.

NOVA TRGOVINA ŽELEZNINE

609

Pinter & Lenard

ALEKSANDROVA CESTA 32-34.

V zalogi se nahaja vse potrebno ko-
vanje za pohišstvo, železo, obroče,
cinkasta in črna pločevina. Velika iz-
bira orodja in mizarske potrebščine.

Za točno postrežbo in solidno ceno
jamčiva ter se vljudno priporočava

PINTER & LENARD.

Znižane cene!

Čevlje
dokolenice
perilo

obleke, potne košare, tržne torbice,
razno galanterijsko blago dobite
najceneje **Jakobu Lah**
pri
Maribor, Glavni trg 2. 595

Nova lekarna v Mariboru.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da
sem odprl novo

lekarno na Glavnem trgu 20, v Mayerjevi hiši.

Lekarna je moderno urejena in založena z
vsemi zdravili in zdravilskimi potrebščinami.

Mh. ph. Ivan Vidmar,
lekarna „pri sv. Anehu“.

Raznašalci
za naše liste se sprejmejo
proti dobremu zaslužku
CIRILOVA TISKARNA.

Baloh & Rosina

MARIBOR, Grajski trg 3 624

priporočata razno galanterijo, drobnarijo, toaletne
predmete, cigaretni papir in stročnice, potne
košare, pleteno pohišstvo in raznovrstne ple-
tarske izdelke na debelo in na drobno.